այլ ազգք չարեաց, թարգմանուեր է՝ և այլ սովորութիւնք հեթանոսաց։ Վիրջապէս, 66ու երեսին մէջ օՇ՝ օՇός τε ὧν, այսինքն ոչ կարելով, կը մեկնուին, իբր զի որ-պիսի ոք էր, և Հ. Աւգեր թուի թէ՝ կը հեռանի այսպիսի թարգմանութեան։

Բայց սակայն, թէպէտ և հին թարգման-չին սխալները անթիւ են, այսու հանդերձ, ինչպէս յոյն պատառիկները կ'օգնեն սբբ-բագրելու թարգմանութեան այն մասունքը՝ որ իրենց կը վերաբերին, այսպէս թարգ-մանութիւնն ալ փոխադարձաբար կ'օգնէ սբբ-բագրելու յոյն պատառիկներուն մէջ գրչաց սխալները։ Օրինակի համար, 54 էջին մէջ, փոխանակ λογικῆς συνέσεως՝, զոր Ման-ժէյ՝ Փիլոնի գործոց հրատարակիչը՝ կը փո-խէր ի λογικῆς συστάσεως, հայը սքանչելի կերպով կը կարդայ λωγικῆς φύσεως. Նոյն էջի յունարէն վերջին տողը, հայը Ման-ժէյի հետ կը դնէ οἶκον փոխանակ κόσμου։ 55 էջին մէջ հայը կը հաստատէ Մանժէյի սբբագրութիւնը, որ կը գրէր δεινῶν παρασα-λεῦσαι փոխանակ δεῖν παρασαλεῦσαι. Եւ հեռանալ էջին մէջ, հայը կը կարդայ Վիգե-բիոսի հետ, հրատարակիչ Եւսեբեայ Աւետա-բանական պատրաստութեան, ἐπιφανέντων փոխանակ ἐπιφανέντας։ Այսպէս նոյն էջին վերջին յունարէն տողին մէջ հաստատելով Վիգերիոսէ և Մանժէյէ եղած սբբագրութիւնը, կը կարդայ φορᾶς փոխանակ φθορᾶς՝, զոր այժմեան հրատարակութիւնը և Եւսեբիոսին-ներն ունին. μυρίῳ φθορᾶς ἀκατασχέτῳ πλήθει, և Մանժէյ կը գրէր. μυρίῳ φορᾶς καὶ ἀκατασχέτῳ πλήθει. Եւ կը գրեմ. μυ-ρίῳ φορᾶς ἀκατασχέτου πλήθει։ 57 էջին մէջ, փոխանակ ὑβριστὴν, հայը կը կար-դայ κακίστην, և թերևս լաւ։ Հուսկ, 60 էջին մէջ, կը հաստատէ Վիգերիոսի և Մանժէյի սբբագրութիւնը, այսինքն է τυφλοπλαστοῦ-σιν փոխանակ τυφοπλαστοῦσιν.

Կը փափաքէի որ մեր բազմահմուտ Հրա-տարակիչը, Փիլոնի միւս գործոց մէջ՝ զորս միտք ունի հրատարակելու[1], բոլորովին զանց չընէր յոյն պատառիկներուն սբբագրութիւնն ու ինամքը, ինչպէս այս երեքին մէջ ըրած է. կամ գէթ, կը փափաքէի որ ի բաց չթո-ղուր՝ նոյն պատառիկներուն վրայ գիտուն-ներէն արդէն իսկ առաջարկուած սբբագրու-թիւնները։

ՅԱԿՈԲ ԼԷՈՒԱՐՏԻ

ԱՆԴՐԻՆՈՒԷ ՊԵՂԼՄՈՒՆՔ ԿԻՄԷԻ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Պ. Կիմէ, Իսիսի պաշտամունց հետքը գտնելու յուսով, Եգիպտոսի մէջ, Անդրինոէ քաղաքին տեղը փորել յանձնեց, զոր Ադրիա-նոս հիմնեց՝ Անդրինուս սիրելոյն անուամբ։ Պ. Կէյիէ, վերոյիշեալ հմուտ աբանեպագետի ըղձից համեմատ պեղեց։ Եւ ճիշդ Պ. Կի-մէյի ըսած տեղը՝ գտաւ Իսիսը։ Եւ գտաւ չորս տարերկրեայ մեծ դերեզմաններ զանա-զան ժամանակաց, որոց մէջ կային լաւ պահ-պանուած դամբաններ։ Նոյնպէս անոնց մէջ մեռելները՝ իրենց մեռաքահիւս տարազովն ամբողջ պահուած էին։

Պամ. եկ.)— ἀκμάζοντα διετήρησε, ի հաստոց պա-հեաց (գհաստատն), եւս և՝ հաստն, արեալ (տոպար.) (Ոկ. Մա. ԺԱ). որով հին թարգմա-նութիւնը կ'արդարանայ։

1. Բազմահմուտ և բազմարդիւն Հ. Աւգեր, որ ամբողջ միւս մեր Հարց գործերը Bibliotheca Patrum անուամբ լատիներէն թարգմանած է, և ցարդ անթափ մնացած, Փիլոնի մեր ձեռքը հա-սած գործերէն՝ որոց յունարէն բնագիրը չու-նինք, 1826ին կը հրատարակէր գեղեցիկ հատոր մը հանդերձ լատ. թարգմանութեամբ, որք են Մեկնութիւն Գենեզոց և Ելից, Ճառք ի Սամփսոն, ի Յովսեան և. յերիս մանկունս, կամ ի Հրեշտակս։ — Իսկ մնացեալ հատորը՝ որք են Յաղագս վարուց տեսականի կամ Հնասեանց, Կենաց վարուց իմաստնոց։ Աստուածային առ-իրենացն այլաբանութեան, Երկոտասան ախանց, Յաղագս քահանայից, Բացմին իրաց։ Յաղագս թէ ոչ ընայցեալ. հրատարակեց Հանրածանօթ Հայր Գար. Վ. Զարբհանալեան, միայն հայերէն, նշանակելով իւրաքանչիւր իրի ներքև՝ մեր ու-նեցած երկու ձեռագրաց տարբերութիւնները, բաղդատելով յունարէն բնագրին հետ՝ որ հա-սած է առ մեզ. և տեղ տեղ գնելով յունա-րենի հետ անհամաձայնութիւնը։ Որով Փիլոնի հայկական թարգմանութեանց մեր ունեցած բնագիրքն ամբողջովին հրատարակուեցան՝ ի Ս. Ղազար։ Այս վերջին հատերուն առաջինը՝ որ է Յր. Վարդոց տեսականի՝ հայերէն և հա-մեմատուած ընդ յունին հրատարակեց 1895ին, հայագէտն C. F. Conybeare, Philo, about Contemplative life, և այլն, մակագրով։

Յանօրոշիւնք թարգմանչին։

digitised by A.R.A.R.@